

Posudek školitelky:

Dana MAREŠOVÁ, „A přece mě ten krutý osud stihl?“ Ovdovělé pražské měšťanky ve druhé polovině 19. století v odrazu ego-dokumentů.

Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2020, 275 stran

Mgr. et Mgr. Dana Marešová se byla přijata do doktorského studia oboru Pomocné vědy historické v roce 2015 po absolvování navazujícího magisterského studia oboru Archivnictví na FF JU (a v průběhu doktorského studia dokončila ještě studium navazujícího magisterského studia oboru Historie na téže fakultě) a navázala na svou obhájenou bakalářskou i magisterskou práci, které se zabývaly ego-dokumenty: bakalářská práce *Památník slečny Zimmerové z let 1818–1837* byla obhájena v červnu 2013 a D. Marešová za ni získala o rok později jednak zvláštní cenu věnovanou práci týkající se dějin dlouhého 19. století na Celostátní studentské vědecké konferenci „Historie“ v Pardubicích, jednak 2. místo v celostátní soutěži České archivní společnosti o Cenu univ. prof. PhDr. Sáši Duškové, DrSc. Magisterská absolventská práce, věnovaná pražské měšťance Johaně Englové (*Pražská měšťanka Johanna Barbora Englová rozená Zimmerová v odrazu rodinné korespondence 19. století*), byla obhájena v červnu 2015 a stala se východiskem pro práci disertační.

Během svého doktorského studia plnila Mgr. et Mgr. Dana Marešová vzorně všechny své povinnosti, takže získala všechny požadované zápočty a složila předepsané zkoušky (z Dějin filozofie, Historiografie, Pomocných věd historických a z Předmětů užší odborné specializace, zahrnující v jejím případě Nauku o pramenech a Ego-dokumenty). V rámci předmětu Vědecká a odborná činnost vykazala během studia řadu činností, především publikovala pět vědeckých studií v recenzovaných periodikách (Časopis Národního muzea – řada historická 184 a 186, *Theatrum Historiae* 20 a 24 – druhou s P. Demeterem, *Opera historica* 19) a dvě v regionálním Vlastivědném sborníku Dačicka, Jindřichohradecka, Třeboňska (druhou opět s P. Demeterem), kromě toho (rovněž s P. Demeterem) i drobnou kolektivní monografii a katalog výstavy, další dvě studie jsou v tisku. Kromě výstavy nazvané „Šlechtické neřesti. Káva a čokoláda“ (navazující na téma magisterské práce obhájené v rámci studia oboru Historie), která se konala na Státním zámku Dačice v roce 2017, připravila ještě v roce 2018 v Klášteře Plasy výstavu „METTER(M)NICH „...člověk by chtěl obnovit jen zašlou slávu, kterou může jen tušit“, spolu s P. Demeterem vystoupila také s přednáškou v Městské knihovně ve Vodňanech (září 2018). V průběhu doktorského studia se spolupodílela i na řešení dvou grantů (*Rozvoj doktorských studijních programů na FF JU – teoretické, metodické a ediční aspekty programů Historické vědy a Archeologie*, GAJU č. 145/2016/H, 2016–2019; *Život a dílo Terezie Dalbergové*, GAJU č. 107/2017/H, 2017) a od roku 2017 se podílí na projektu *Museum Uploaded – Digitální technologie pro přeshraniční interaktivní spolupráci muzeí (Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014–2020)*. V rámci něho se zúčastnila konference v bavorském Deggendorfu (12. 11. 2018) a v Českých Budějovicích (*Obraz československých dějin ve sbírkách, fondech a prezentaci paměťových institucí*, 24. – 25. 1. 2019). V rámci týmového grantu *Rozvoj doktorských studijních programů FF JU* vystoupila v květnu 2017 s příspěvkem na doktorandském kolokviu *Farářské relace z roku 1677*.

Doktorandka se rovněž podílela na výuce – v letním semestru akademického roku 2018/2019 realizovala na FF UK výběrovou přednášku *Příběhy pražských měšťanských rodin v 19. století*. Od roku 2017 je členkou Rady studijních programů Ústavu archivnictví a pomocných věd historických FF JU.

Některé z uvedených aktivit souvisely s působením Mgr. et Mgr. D. Marešové jakožto průvodkyně na Státním zámku Dačice (od března do listopadu 2017) a poté dokumentátorky Studijního depozitáře mobiliárních fondů NKP Klášter Plasy, od února 2019 (tj. po skončení standardní doby doktorského studia) pracuje D. Marešová v Odboru profesního rozvoje a Oddělení vzdělávání zaměstnanců a podpory jazykového vzdělávání Ministerstva obrany ČR, současně působí i jako průvodkyně na zámku Komorní Hrádek a je zapojena do projektu NAKI NPÚ v Českých Budějovicích.

Disertační práce D. Marešové je věnována fenoménu vdovství, konkrétně ovdovělým pražským měšťankám v druhé polovině 19. století, které zatím nebyly podrobeny detailnějšímu výzkumu. Práce obsahuje přehled dosavadní sekundární literatury a přináší charakteristiku nemalého množství využitých originálních i editovaných pramenů stejně jako metod, poté postupně detailně představuje život zkoumaných vdov před jejich ovdověním a sleduje samotný proces ovdovění a další aspekty, a to především na základě ego-dokumentů. Jejich pohled doplňuje také výkladem o právních aspektech vdovství, zejména v souvislosti s poručnictvím dětí. Pozornost je věnována rovněž ekonomickým aspektům vdovství (včetně různých žádostí o podporu), každodennímu životu vdov a jejich vztahům nejen s dětmi, ale i přáteli, stranou pozornosti autorky nezůstal ani fenomén, který autorka označuje termínem „vdova národa“, opětovné sňatky nebo sexualita vdov. Díky zkoumaným ego-dokumentům bylo možno sledovat i reflexi a sebereflexi vdov a prožívání smutku a hledání útěchy, poslední kapitola se zabývá koncem života sledovaných vdov včetně jejich úmrtí, pohřbu a „posmrtného života“. Práce je vhodně doplněna několika přehlednými tabulkami, reprodukcemi pramenů a zvláště cennými genealogickými schémata, připojena je také edice osmi zajímavých dokumentů a jmenný rejstřík, který kromě orientace v textu přináší cenné informace o uváděných osobnostech. Disertace odpovídá požadavkům na práce tohoto typu a obsahuje všechny potřebné náležitosti.

Současně potvrzuji, že se jedná o ryze původní práci, která není plagiátem, a ráda ji doporučuji k obhajobě.

V Českých Budějovicích dne 25. června 2020

Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.
Ústav archivnictví a PVH FF JU